

BPV_VESP

P4 Lobbing

Lobbing

- „Lobbing“ - latinsky „lobbium“, „lobbia“ – galerie, pasáž, chodba, předpokoj - v obecném pojetí pak kuloár
- Původ termínu VB, USA
- Lobbying x lobbing (co je správně?)
- Ti kteří lobbují x ti v jejichž prospěch je lobbing prováděn

- je legitimní cestou ovlivnění rozhodnutí a vysoce specializovanou profesionální činností
- je to druh organizační strategie
- Vnímání slova lobbying je rozdílné
 - Legitimní jednání
 - korupce

definice

- lobbying je podnětem, ale i úřední zprávou, která je směřována od skupiny osob k zástupci vlády v naději, že se tento podnět projeví v jeho rozhodnutí
- kontaktování a přesvědčování zákonodárců i státních úředníků s cílem včlenit svůj záměr do právních a administrativních rozhodnutí
- jednání zacílené na ovlivňování veřejných činitelů a obzvláště členů zákonodárných sborů (Merriam 2007)
- pokusy uplatnit vliv na tvorbu nebo implementaci veřejné politiky. (Oxford Concise Dictionary of Politics)

- lobbying - metoda prosazování zájmů → vychází jeho vymezení především z poznatků o zájmových skupinách a jejich roli v politickém systému.
 - Zájmovými skupinami v politickém procesu jsou míněny "organizace, jež si na jedné straně uvědomují vlastní zájmy vůči skupinám s odlišnými nebo protikladnými zájmy a na druhé straně se snaží své zájmy prosadit tím, že působí na vládu, parlament, politické strany a veřejnost s cílem, aby jejich zájmy byly zohledněny v rozhodovacích procesech" (Fiala 2004: 232).

Lobbing – jde o konání

- vědomé a cílené.
- iniciované vymezenou skupinou zájmu s očekáváním pro ni prospěšného výsledku rozhodnutí.
- orientované se na osoby a instituce, které jsou oprávněny činit rozhodnutí.
- realizované přes speciální osoby – specializované instituce.
- přesvědčovacího charakteru.
- založené na podávání informací
- legální a etické.
- realizované skrz jednotlivce nebo skupinu.

Dělení lobbingu

- Exekutivní – krátkodobé záměry
- Legislativní – potřeba systémových, dlouhodobých změn
- Volební – (USA: k zisku financí)
- Soudní – (USA: ovlivnění precedentních výroků)

Druhy lobbistů

- lobbying komerčních zájmů
 - Spojován nejčastěji s využitím „nekalých praktik“
- lobbying sociálních a ekologických hnutí
- lobbying NGO
- lobbying orgánů veřejné správy
 - Vůči nim x jejich vůči „rozhodovateli“

Druhý lobbingu

Ad-hoc

- Sporadický užívaný jen v určité situaci, pouze objeví-li se náhlá potřeba použít těchto praktik.
- Realizovaný je zpravidla přes osoby, jejichž hlavní činnost je zcela odlišná od lobbování a které jsou pro toto využity pouze dočasně

Divoký lobing

- Využívání nepodložených informací.
- Využívání materiálních „podpor“ – korumpování oprávněných osob, expertů.
- Využívání přátel, podniku, rodiny jako hlavního prostředku k prosazení názoru.
- Uzavírání směnných transakcí typu: „něco za něco“ čili „obchod s vlivy“.
- Využívání organizačních a procedurálních děr v administrativních orgánech státu
- Využívání radikálních prostředků nátlaku a společenského vydírání
- Využívání cíleného uvádění protivníka v omyl, využívání technik „informačního šumu“.

Profesionální

- Jednotlivé činnosti mají strategický i operativní charakter a jsou vzájemně zkoordinovány.
- Lobbování je realizováno prostřednictvím profesionálního lobbisty nebo s využitím specializovaných lobbingských firem.
- Činnosti jsou realizovány společně s organizačně vyčleněnými jednotlivci firem, či s takovými svazky, seskupeními
- V činnosti je využíváno nejaktuálnějších informací, informací ověřených a věrohodných.
- V činnosti jsou zohledňovány názory nebo expertízy uznávaných odborníků, poradních institutů.
- Činnost je metodická, systematická, plánovaná.

Ofenzivní x defenzivní

- Ofenzivní lobbying je odhodlán zamezit realizaci projektu, který by mohl mít negativní vliv na zájmy skupiny.
- U defenzivního lobbyingu je cílem obrana – zachování status quo.
 - Defenzivní lobbying se snaží pomáhat a podporovat projekty, které mají pozitivní vliv na zájmy skupiny

Bezprostřední a zprostředkovaný

- Lobbying bezprostřední je založen na přímém kontaktu decizora s lobbující osobou, jde o typ „tváří v tvář“. Tato forma lobbyngu je nejúspěšnější, ale také nejtěžší.
- Lobbying zprostředkovaný – využití dalších kontaktů
- Metoda kulovnice a brokovnice
- Grassroots

Etapy lobbinové kampaně 1/2

- Vymezení problému, který se má řešit – vymezení předmětu potenciálního lobbingového konání
- Zaujmutí stanoviska k problému – ohrožení osob nebo celé rozhodovací struktury, do jejichž kompetencí náleží i řešení daného problému ve formě schválení odpovídajícího právního aktu
- Setřídění osob a institucí podle toho, zda patří mezi příznivce našeho zájmu či patří ke skupině odpůrců

Etapy lobbingové kampaně 2/2

- Ustavení hlavních i pomocných orgánů s kompetencemi přesně odpovídajícími předmětu našeho lobbování
- Definování všech důležitých prostředí, kde se tvoří názory (mimo samotných rozhodovacích orgánů), které jsou přímo nebo zprostředkovaně zainteresovány na řešení problému a mají tu moc zveřejňovat jak pozitivní, tak negativní názory po celou dobu trvání kampaně

Lobbing v ČR

Regulace lobbingu

- V ČR není právní úprava lobbingu, i když historicky vzniklo několik iniciativ dotažených až do podob návrhu zákona...včetně aktuálního stavu (2019)
- Regulovat lze:
 - Politika (cíl)
 - Lobbistu
- Regulovat lze
 - Zákonem – povinnosti pro obě strany
 - Seberegulací (někdy iniciovanou zákonem) – tj. profesní komory s povinným (dobrovolným členstvím)
- Cíl regulace – oddělit lobbying jako legitimní aktivitu od nekalých praktik

problémy

- Definovat lobbying
- Definovat povinnosti pro
 - Lobbistu
 - Politika
- Určit sankce a zabezpečit jejich realizaci

Aktuální návrh zákona o regulaci lobbingu (MS 2018)

Vznikne registr lobbistů i lobbovaných, tedy politiků, úředníků nebo třeba poradců, kteří by mohli mít vliv na tvorbu zákonů. Zpřísní se také pravidla pro přiznávání darů. Oproti dřívějším záměrům předložený návrh počítá s mírnějšími sankcemi za nedodržování nastavených pravidel pro lobbink, který rovněž zákon přesně vymezuje.

Kdo se bude muset registrovat:

- Poslanci a senátoři
- Členové vlády a jejich náměstci
- Náměstci pro řízení sekcí na ministerstvech a na Úřadu vlády
- Vedoucí ústředních správních úřadů a jejich místopředsedové
- Kanceléři parlamentních komor a prezidenta republiky
- Členové Rady Českého telekomunikačního úřadu
- Členové Rady Energetického regulačního úřadu
- Prezident, viceprezident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu
- Asistenti poslanců a senátorů
- Placení poradci členů vlády
- Zaměstnanci kabinetu člena vlády (kteří nejsou pod služebním zákonem)
- Členové bankovní rady České národní banky

- Za lobbying zákon považuje komunikaci i **jednostranný kontakt lobbisty** (třeba e-mail), který usiluje o ovlivnění projednávání a schvalování předpisu nebo strategického dokumentu. Kontakt zacílený na osobu veřejně činnou, která tvorbu návrhu může ovlivnit nebo se podílí na její tvorbě.
- Lobbista ovšem musí úředníka či politika **předem upozornit**, že je lobbistou a v jakém a čím zájmu lobbuje. Politik po něm může dokonce chtít i písemné potvrzení.
- „**Upozornění** musí přijít ještě **před** zahájením lobbování tak, aby měl lobbovaný možnost jednání odmítnout nebo se ho neúčastnit,“
- **Do lobbování nepatří** například ani jednání v orgánech poslanecké sněmovny nebo Senátu, vlády či komunikace přes média. Nepatří mezi něj ani mezirezortní spolupráce nebo komunikace v rámci jednoho úřadu.
- Za lobbying nesmí být označena ani komunikace v rámci politické strany. Pokud by ovšem na půdě politické strany došlo k lobbistickému kontaktu, musí se ohlásit.

Poslanci, senátorovi, členovi vlády či třeba hradnímu kancléři by napříště mohla hrozit až stotisícová sankce, pokud do veřejného registru transparentnosti neuvedou, kdo se s nimi sešel, aby ovlivnil jejich jednání, přípravu předpisu či strategického dokumentu.

Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/lobbing-zakon-vlada-ministerstvo-spravedlnosti-sankce-100-tisic-korun.A190110_151512_domaci_kop

Lobbing v zahraničí

Velká Británie

- Asociace profesionálních politických konzultantů
 - Kodex - zavedení povinnosti zveřejňovat jména klientů i konzultantů
- Etický kodex poslance
 - zakazuje přijímat odměnu za lobbying prostřednictvím řeči ve sněmovně

USA

- Lobbying Disclosure Act z roku 1995
 - povinnost registrace a evidence; evidují se jak klienti, tak inkasované platby, jakož i veškeré styky s politiky nebo úředníky a jejich identita, tj. například který konkrétní zákon byl diskutován
- Legislative Transparency and Accountability Act, 2006
- samoregulace- *American League of Lobbyists* -
- atraktivním zaměstnáním pro "vysloužilé" politiky
- veřejné publikování zpráv o činnosti lobbistů

Lobbing v EU

- Zelenou knihu European Transparency Initiative, 2006
- Komise dává přednost samoregulační politice a podporuje zájmové skupiny, aby přijímaly vlastní morální kodexy. Pravidla chování lobbistů s orgány EU jsou stanovena takto:
- Konzultanti
 - se představují svým jménem a jménem společnosti
 - uvádějí, čí zájmy zastupují
 - nemohou úmyslně mylně prezentovat své postavení
 - nemohou přímo nebo nepřímo mylně představit své vazby s institucemi EU
 - nesmí zveřejnit důvěrné informace, které jim byly předány
 - nesmí šířit falešné nebo zavádějící informace
 - nesmí prodávat za účelem zisku třetím stranám kopie dokumentů získaných z institucí EU
 - nemohou získávat informace nečestně
 - nesmějí přímo ani nepřímo nabídnout finanční částky osobám, u kterých lobbují

Literatura

- C.Mc Grath The development and regulation of lobbying in the new member states of the European Union
 - v ISu
- Aktuální stav k návrhu zákona regulaci lobbingu